

А К Т

обстеження комісією насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки (ССР) по дочірньому підприємству "Коростишівський лісгосп АПК" Житомирського обласного комунального агролісгосподарського підприємства "Житомироблагроліс" (далі ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс")

"30" січня 2026 року

м. Коростишів Житомирського району
Житомирської області

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу охорони і захисту лісів Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (далі - Центральне міжрегіональне УЛМГ) Вадима САВЧУКА, голови Попільнянської селищної територіальної громади Олега МОЖАРІВСЬКОГО, голови Старосілецької сільської територіальної громади Олега КУЦАКІВСЬКОГО, секретаря Коростишівської міської територіальної громади Юрія ДЕНИСОВЦЯ, завідувача сектору нагляду, обліку і прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Віталія СТЕГНЯКА, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень Андрія КАМЕНЧУКА (відповідно до листа ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс" від "28" січня 2026 року № 80) головного лісничого ДП "Коростишівський лісгосп АПК" Олександра ЗАБЛОЦЬКОГО, лісничого Попільнянського лісництва Віталія СТАНЧИКА, лісничого Старосілецького лісництва Володимира ПОВАРА створеною відповідно до п.30 Санітарних правил в лісах України затверджених Постановою КМУ від 27 липня 1995 року, № 555 (далі - Правила) (наказ по ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс" № 23/1 від 05.01.2026 року) в період з 29 січня по 30 січня 2026 року проведено лісопатологічне обстеження в лісових насадженнях, які втратили біологічну стійкість і потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР), що знаходяться в постійному користуванні ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс".

Обстеженням в натурі встановлено: ділянки лісу характеризуються незадовільним санітарним станом – всиханням сильної інтенсивності. Причиною погіршення санітарного стану є пошкодження ділянок лісу стовбуровими шкідниками та кореневою губкою в сильному ступені.

При складанні акта використовувалися матеріали базового лісовпорядкування ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс", представленого для лісопатологічного обстеження станом на 01.01.2016 року по Старосілецькому та Попільнянському лісництвах.

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок **пошкодження кореневою губкою**.

Таблиця 1

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причина втрати біологічної стійкості та загибелі насадження	Метод лісовідновлення
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м ³ на 1 гектар			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Попільнянське	43	24	3.2	(1)	2.9	10СЗК	55	0.30	1А	24	28	190	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	л/к
Разом ССР:					2.9										
Старосільське	12	36	4.3	(1)	4.2	10СЗК	49	0.30	1А	21	24	145	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	37	1	5.8	(4)	0.6	10СЗК	65	0.75	1	22	24	340	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	37	3	8.2	(6)	1.4	10СЗК	63	0.75	1	21	22	350	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	37	3	8.2	(7)	0.4	10СЗК	63	0.75	1	21	22	350	3	коренева губка, соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	40	5	5.3	(2)	1.9	10СЗК	57	0.40	1А	22	24	195	4	коренева губка, соснові лубоїди, златки	л/к
Разом ССР:					8.5										
ВСЬОГО ССР					11.4										

Обстежені насадження є осередками кореневої губки (*Heterobasidion annosum*). На частинах таксаційних виділів спостерігається всихання дерев куртинного та суцільного характеру сильного ступеню. Характерною візуальною ознакою є наявність вітровальних дерев, дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи, що спричиняє корозійно-деструктивну гниль (строката ситова). Зовнішні ознаки ураження дерев, де активно проходить розвиток кореневої губки, проявляються в зменшенні річного приросту, ажурності крон, вкороченні хвої. Хвоя втрачає блиск, набуває блідо-зеленого відтінку, пізніше жовтіє та легко осипається. Також в наявності дерева з вивернутим корінням з ґрунту, зі зламами стовбурів на висоті від 3 до 6 м, підірваною кореневою системою, з нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, зламами верхівкової частини дерев, тощо. Дерев заселені великим та малим сосновими лубоїдами, шести зубчастим короїдом, синьою сосною златкою та іншими. Утворилися «вікна», прогалини, які заростають кущовою та трав'яною рослинністю. Дерев V – VI категорій стану відпрацьовані групою стовбурових шкідників, а дерева IV та частково III категорій стану характеризуються наявністю їх вхідних льотних отворів. Під деревами в наявності велика кількість «стрижених пагонів» (від 8 до 12 шт. на м²), що є результатом додаткового харчування малого та великого соснового лубоїдів в кронах живих дерев.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками.

Таблиця 2

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причина втрати біологічної стійкості та загибелі насаджень	Метод лісовіновлення
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 гектар			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Старосільське	5	1	2.5		2.5	7СЗ(63)ЗСЗ(110)	63	0.40	1	21	26	200	2	соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	15	4	0.7	(1)	0.4	7СЗ(75)ЗСЗ(55)	75	0.50	1	23	28	230	3	соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	15	6	1.2		1.2	10СЗ	80	0.30	1	25	32	175	3	соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	25	45	2.0		2.0	10СЗ	60	0.75	1А	23	26	360	4	соснові лубоїди, златки	л/к
Старосільське	31	13	16.0	(6)	2.4	10СЗ	64	0.70	1	23	26	350	4	соснові лубоїди, златки	л/к
Разом ССР					8.5										
Всього ССР					8.5										

Іншою причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (далі СЗ) (*Pinus sylvestris*) є діяльність стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*) та шести зубчастий короїд (*Ips sexdentatus*). В нижній частині зони тонкої кори стовбурів дерев та у верхній частині зони товстої кори, де відбувається її відшарування, наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проєкціями крон на підстилці знайдено від 7 до 10 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про значну чисельність популяції даних шкідників. Ознаки пошкодження комплексом златок виявлені в районі перехідної кори в помірній кількості у вигляді звивистих, мілких і плескуватих ходів, які зачіпають заболонь. Значна частина дерев (V та VI категорій стану) відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев. Під деревами сліди життєдіяльності лубоїдів у вигляді "стрижених" пагонів від 7 шт. до 12 шт. на м². Насадження сосни звичайної (СЗ) характеризуються сильним ступенем пошкодження куртинного та суцільного характеру, в наявності також сухостійні дерева, зі зламаними кронами, в переважній більшості поодинокого розміщення, які відпрацьовані комплексом златок.

Висновки:

Дані ділянки лісу є осередком розвитку та розповсюдження кореневої губки та стовбурових шкідників, втратили свої захисні функції і відносяться до III класу біологічної стійкості. В насадженнях неодноразово проводилися ВСР, але процес подальшого всихання та деградації деревостанів це не зупинило. Дерева III – UI категорій стану становлять 70 - 100%, а проведення ВСР призведе до зниження повнот життєздатних деревостанів нижче 0,1. Враховуючи ЗВІТ З ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ «Спеціальне використання лісових ресурсів у порядку проведення рубок головного користування та суцільних санітарних рубок», рубки головного користування площа - 94.8 га щорічно, суцільні санітарні рубки - площа 217.5 га; 581.9 га; 4.6 га Житомирський та Бердичівський райони, Житомирська область від 27.01.2022 № 202392011095, **загиблі та розладнані ділянки лісу згідно п. 27 Санітарних правил в лісах України потребують проведення суцільної санітарної рубки (ССР) на загальній площі 19.9 га з подальшим залісненням методом створення лісових культур відповідно до лісорослинних умов.**

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка лісосік, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів дерев проводились силами лісової охорони ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс". На момент обстеження всі роботи по відведенню лісосік до рубки проведені, ділянки відмежовані та остовповані в натурі.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Керівництву ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс" вийти з клопотанням перед Центральним міжрегіональним УЛМГ про надання пропозицій щодо проведення ССР у вищезазначених ділянках на загальній площі 19.9 га.
2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України .
3. Зруби заліснити в 2026 році згідно лісорослинних умов методом створення лісових культур на загальній площі 19.9 га.
4. З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним знищенням (подрібненням) порубкових залишків.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - Центральному міжрегіональному УЛМГ;
- 2-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 3-й - ЖОКАП "Житомироблагроліс";
- 4-й - ДП "Коростишівський лісгосп АПК" ЖОКАП "Житомироблагроліс".

ПІДПИСИ:

Вадим САВЧУК

Олег МОЖАРІВСЬКИЙ

Олег КУЦАКІВСЬКИЙ

Юрій ДЕНИСОВЕЦЬ

Віталій СТЕГНЯК

Андрій КАМЕНЧУК

Олександр ЗАБЛОЦЬКИЙ

Віталій СТАНЧИК

Володимир ПОВАР